

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชน และสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคน และองค์กรในการแก้ไขปัญหาความยากจน ปัจจุบันกลุ่ม องค์กร สหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีมีจำนวนมากขึ้นตามการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และเกิดขึ้นเองตามความสมัครใจของประชาชนในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มองค์กรภาคประชาชนมีจำนวนมากกว่าสหกรณ์ที่จดทะเบียน โดยสหกรณ์ที่จดทะเบียนประกอบด้วยสหกรณ์ 4 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ ภายใต้การบริหารจัดการของประธาน ผู้จัดการ คณะกรรมการฯ ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้พบว่าจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนผู้ขอขึ้นทะเบียนคนจนทั้งหมด 58,379 คน หรือร้อยละ 6.02 จากประชากรทั้งหมด 969,872 คน โดยในกลุ่ม องค์กร สหกรณ์เป้าหมายในการวิจัย มีจำนวนคนขอขึ้นทะเบียนคนจนจำนวน 534 คน จากสมาชิกทั้งหมด 8,089 คน หรือร้อยละ 6.6 และเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ขอขึ้นทะเบียนทั้งหมด จำนวนสมาชิกดังกล่าวขอขึ้นทะเบียนคนจนเพียงร้อยละ 1 ของจำนวนคนขอขึ้นทะเบียนคนจนทั้งหมดของจังหวัดนนทบุรี

กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าที่ทีมวิจัยได้มีการสนับสนุนการสร้างพันธมิตร และการเชื่อมโยงเครือข่ายในหลากหลายรูปแบบ โดยการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเครือข่าย ตามโอกาสรวมทั้งการเป็นที่ปรึกษา การกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และกำลังใจให้แก่กลุ่มผู้นำเครือข่าย พร้อมทั้งหนุนเสริมตามความต้องการของเครือข่ายนั้น ๆ โดยเน้นการสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแต่ละกลุ่มเครือข่าย ในการดำเนินงานดังกล่าวทีมวิจัยได้ใช้กระบวนการต่อยอดจากกลุ่ม องค์กร สหกรณ์ หรือเครือข่ายเดิมที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเครือข่ายที่ทีมวิจัยใช้เป็นแกนนำหลัก ได้แก่ ชุมชมสหกรณ์นนทบุรี จำกัด เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานด้านเครือข่ายธุรกิจการเงิน เครือข่ายแลกเปลี่ยนสินค้า โดยการหักบัญชี (Account Trade) และใช้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ นอกจากนั้นได้เชื่อมโยงให้เกิดเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ เครือข่ายกลุ่มอาชีพสหกรณ์ และเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ เป็นต้น โดยเครือข่ายดังกล่าวมีการวางกรอบทิศทาง และรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกันไปตามลักษณะของเครือข่าย และความพร้อมขององค์กรสมาชิก สุดท้ายโครงการวิจัยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เครือข่ายต่างๆได้มีโอกาสรู้จักพูดคุยแลกเปลี่ยน สร้างความเข้าใจ สร้างสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเป็นเวทีที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ โดยความสำเร็จของการเชื่อมโยงเครือข่ายที่แท้จริง ต้องมีตัวชี้วัดประเมินทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงินแล้วแต่ละเครือข่าย ซึ่งก็ต้องให้หน่วยงานของรัฐในพื้นที่ทำการตรวจสอบประเมินผลต่อไป แต่ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีอย่างน้อยก็เป็นการสร้างคุณค่าสหกรณ์ ประกอบไปด้วยการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน การร่วมมือกัน จากคนสู่คน จากกลุ่มหนึ่งไปอีกรกลุ่มหนึ่ง จากชุมชนหนึ่งไปสู่อีกชุมชนหนึ่ง อันจะนำไปสู่ชุมชนและสังคมเข้มแข็งอันจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน

ABSTRACT

The research on the Co-operatives development process project in Nonthaburi Province had the objective to enhance the networks of groups/public organizations and cooperatives in the province to establish the development potential for the poverty solution. At present, the number of groups, organizations and cooperatives in Nonthaburi Province has been increased due to the support of the government officers, private development organizations and voluntary of local people. According to the study, more public organizations were registered when compared with the registered cooperatives. The registered cooperatives comprised 4 types, that is, agricultural cooperatives, saving cooperatives, consumer cooperatives and service cooperatives. The cooperatives were managed and organized by the chairman, manager, committee etc. According to the research, 58,379 from 969,872 persons in Nonthaburi Province or 6.02% were registered as the poor citizen. From the target groups, organizations and cooperatives, 534 from 8,089 members or 6.6% were registered as the poor citizen. Comparing with the total number of poor citizen, therefore, only 1% of the members were recognized as the poor.

Concerning the establishment of valuable networks, the alliance groups and various networks had to be provided by the public participation, consultation, encouragement, motivation and inspiration for the network leaders. In addition, the requirements of the networks should be fulfilled emphasizing on the exchange of knowledge and enhancement of relationship. The researcher used and expanded the existing procedures of groups, organizations, cooperatives and networks in the province. The main network of this research was Nonthaburi Community Cooperative, which was used as the connection of financial performance, exchange of products, account trade and learning network. Then, the connection was expanded to the establishment of network of farmers, occupational cooperative and organic agriculturists. It could be mentioned that the framework and performance of the networks were different based on the characteristics of networks and readiness of the members. At the final stage, the workshop was organized to provide the opportunity for the networks to exchange knowledge and enhance the understanding and relationship. In addition, the success of network connection should be evaluated by the indicators established or by the government agencies. Concerning the expected benefits, the Co-operatives development process project in Nonthaburi Province should provide the value, cooperation and coordination among the group and organization leading not only to the strong community and society but also to the economic development and naturally the poverty solution.